

بسمه تعالی

بسیاری از کشورها در حال حاضر دچار بحران عدم تعادل جمعیتی هستند. کشورهای در حال توسعه دچار مشکل رشد بی رویه جمعیت، جوانی جمعیت، بار تکفل بالا و غیره هستند. این در حالی است که در کشورهای توسعه یافته، رشد جمعیت منفی شده است و بیشترین افراد جامعه سالخوردهگان هستند بنابراین اکثریت کشورهای جهان به نوعی با مسائل ناشی از عدم تعادل جمعیتی مواجه اند. از اینرو برقراری تعادل در ساختار کلی جمعیت از ضروریات است. در واقع باید بین تمام بخش های ساختار کلی جمعیت نوعی تعادل پویا و تجدید شونده برقرار گردد.

جمعیت هر کشور قوی ترین نیرویی است که آن کشور در خود دارد. بنابر این برای بازگرداندن پویایی و تعادل به ساختار جمعیتی کشور باید تغییرات جمعیت به طور مداوم مطالعه گردد و در صورت نیاز سیاستهای جمعیتی لازم اعمال گردد.

بر اساس اطلاعات حاصل از سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۰ میزان باروری کلی در کشور به کمتر از ۲/۱ فرزند به ازای هر زن (حد جایگزینی) کاهش یافته است. بنا به گفته جمعیت شناسان هنگامی که نرخ باروری کلی که شامل (متوسط تعداد فرزندان که یک زن در طول دوران باروری خود به دنیا می آورد) به کمتر از ۲/۱ برسد یک تهدید جمعیتی در داخل کشور رخ خواهد داد.

در سال ۱۳۹۳ سیاست های کلی جمعیت از سوی مقام معظم رهبری (مدظله العالی) ابلاغ گردید که شامل ۱۴ بند است سیاست های مرتبط با حوزه وزارت بهداشت و درمان که می توان با کمک آن ها در راستای افزایش نرخ باروری و افزایش جمعیت اقدام گردد شامل موارد زیر می باشد:

۱- ارتقاء پویایی، بالندگی و جوانی جمعیت با افزایش نرخ باروری به بیش از سطح جانشینی.

۲- رفع موانع ازدواج، تسهیل و ترویج تشکیل خانواده و افزایش فرزند، کاهش سن ازدواج و حمایت از زوج های جوان و توانمند سازی آنان در تامین هزینه های زندگی و تربیت نسل صالح و کارآمد.

۳- اختصاص تسهیلات مناسب برای مادران بویژه در دوران بارداری و شیر دهی و پوشش بیمه ای هزینه های زایمان و درمان ناباروری مردان و زنان و تقویت نهادها و موسسات حمایتی ذیربط.

۴- تحکیم، بنیان و پایداری خانواده با اصلاح و تکمیل آموزش های عمومی درباره اصالت کانون خانواده و فرزند پروری و با تاکید بر آموزش مهارت های زندگی و ارتباطی و ارائه خدمات مشاوره ای بر مبنای فرهنگ و ارزش های اسلامی - ایرانی و توسعه و تقویت نظام تامین اجتماعی، خدمات بهداشتی و درمانی و مراقبت های پزشکی در جهت سلامت باروری و فرزند آوری.

۵- ارتقاء امید به زندگی ، تامین سلامت و تغذیه سالم جمعیت و پیشگیری از آسیب های اجتماعی، بویژه اعتیاد ، سوانح، آلودگی های زیست محیطی و بیماری ها.

فرزند آوری و پرورش کودک بزرگترین کرامت خداوند به زنان است. اسلام ازدواج را وسیله ای برای رشد و کمال و بقای دین، تکامل اخلاق، تامین سلامت جامعه و دوام و بقای نسل می داند.

بدون هیچ تردیدی پدر و مادر شدن یکی از پر احساس ترین تجربیات انسانی مطابق با تمایل فطری انسانها برای تداوم نسل ها و بقا آنان و نیز مورد توصیه شرع مقدس اسلام است . داشتن فرزند یکی از اهداف مهم ازدواج و زندگی مشترک است و اکثر زوجین داشتن فرزند را به عنوان یکی از خواسته ها و اهداف خود در زندگی مشترک مد نظر دارند.

توانمند سازی خانواده ها برای فرزند آوری در سنین مناسب و با فاصله مناسب بین بارداری، پرهیز از بارداری های پرخطر، افزایش بارداری های مبتنی بر برنامه ریزی والدین و خواسته بودن، فرزندان از جمله اهداف وزارت بهداشت ،درمان و آموزش پزشکی میباشد که در جهت ارتقاء باروری کلی و جمعیت تعیین و در سراسر کشور در حال اجرا میباشد.

جهت افزایش بارداریهای برنامه ریزی شده و نیز تصمیم گیری مسئولانه، آگاهانه و آزادانه برای انتخاب تعداد فرزندان، فاصله بین بارداریها، و زمان بین بارداریها، میبایست آگاهی رسانی به جامعه درباره بهترین دوره های سنی برای بارداریها و نیز بهترین فاصله بین بارداریها و تامین خدمات استاندارد برای فاصله گذاری های مناسب و بارداری های برنامه ریزی شده صورت گیرد.

با اصلاح آگاهی های مرتبط با سلامت مادر و کودک و ارتقای آنها در گروههای هدف به ویژه خانواده های بدون فرزند، خانواده های تک فرزند، خانواده هایی که فرزند/فرزندان خود را به دنیا آورده و خواهان فرزند بعدی بوده و فاصله حداقل ۳ سال بین بارداریهای سالم (۳۰-۲۵ سالگی) نزدیک می شوند، می توانند بهترین تصمیم را برای سلامت باروری و فرزند آوری خود اتخاذ نمایند.

با توجه به این که میزان باروری کلی در کشور به کمتر از ۲/۱ فرزند به ازای هر زن کاهش یافته است در صورت تداوم روند فعلی باروری، رشد جمعیت کشور در حدود سال ۱۴۱۵ تا ۱۴۲۰ صفر خواهد شد. از این رو آموزش و فرهنگ سازی در سطح جامعه، آماده سازی افراد برای ازدواج، تامین خدمات پس از ازدواج، تامین خدمات زایمان ایمن، تامین خدمات پس از زایمان، آماده سازی برای تربیت و پرورش فرزند، فاصله گذاری ایمن و مطلوب بین بارداریها، مشاوره و آموزش به زنان تک فرزند و بدون فرزند، مراقبت از نوزاد، مراقبت های دوران کودکی در اولویت برنامه های حوزه سلامت قرار دارند تا با مدیریت و برنامه ریزی مناسب برای افزایش مطلوب جمعیت با همکاری همه سازمانها و دستگاههای مدیریتی و اجرایی کشور گام های موثری برداشته شود.